

На жаль, зафіксовано випадки, коли під час освітнього процесу та викладу навчального матеріалу вживається російська мова, що суперечить законодавству. Відповідно до цього, 84% дитячих гуртків в Києві, а в Харкові взагалі 92% ведуть свою діяльність російською. Окрім цього, у 5 найбільших містах України заняття проводяться не державною мовою. На сході країни більша частина рекламних щитів або ж вивісок закладів у сфері обслуговування також здійснені російською [3].

На жаль, деяка частина населення не відповідально ставиться до законів держави, тому в розмовно-побутовому середовищі українську мову почути ще вкрай складно, аби пришвидшити процес популяції державної мови, сфера телекомунікації перейшла працювати виключно українською. Відтепер всі новини, телешоу, фільми, серіали, культурні масові заходи, що транслюються на телебаченні, відтворені лише українською. Дубляж і переклади зарубіжних фільмів також відбувається завдяки державній мові. Ми глибоко переконані, що це посприє швидкому поширенню мови та забезпечить повноформатне функціонування української мови в усіх суспільних сферах. Для цього лише потрібне об'єднання зусиль держави і громадянського суспільства [3].

Отже, враховуючи все вищевикладене, можемо дійти таких висновків. Українська мова є єдиною державною мовою в межах нашої держави, і відповідно до цього, вона має функціонувати і застосовуватись в усіх суспільних сферах життя, без винятків, аби поширити використання мови необхідно об'єднувати зусилля держави з бажанням громадянського суспільства.

1. Конституція України // URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/>.

2. Закон України «Про забезпечення функціонування української мови як державної». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/>.

3. Результати дослідження про становище української мови в Україні URL: <http://language-policy.info/2020/11/oprylyudneni-rezultaty-doslidz>.

Інна ПІДБЕРЕЗНИХ

доцент кафедри історії

Чорноморського національного

університету імені Петра Могили

(м. Миколаїв, Україна),

кандидат історичних наук, доцент

АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВІ ОСНОВИ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ СТРАТЕГІЇ БЕЗПЕКИ

Лісабонський договір призвів до однієї з найважливіших реформ законодавства Європейського Союзу з перших днів європейської інтеграції [1]. Договір створив нову правову структуру, яка забезпечує доступне

пояснення основних засад, зокрема європейського адміністративного права.

Правова основа загальної безпекової та оборонної політики регулюється статтями 42–46 Договору про Європейський Союз [2]. Ст. 43 передбачає спільні операції з роззброєння, гуманітарні та рятувальні завдання, завдання військового консультування та допомоги, завдання щодо запобігання конфліктам та підтримці миру, бойових сил із кризового регулювання, у тому числі миротворчі та постові, конфліктна стабілізація. Таким чином, завдання сприяють боротьбі з тероризмом, у тому числі шляхом підтримки третіх країн у боротьбі з тероризмом на їх території.

ЄС спроможний використовувати цивільні та військові ресурси держав-членів для виконання миротворчих місій, запобігання конфліктам та зміцненню міжнародної безпеки. Наприклад, з 203 мільярдами євро, витраченими на оборону у 2015 році, держави-члени ЄС посідають друге місце у світі з витрат на оборону після США.

Адміністративно-правове регулювання національної безпеки та оборони включає поступову розробку спільної політики Союзу, яка призводить до загальної оборони. *Адміністративно-правове регулювання* відносин у сфері безпеки має міждержавний характер, за винятком військової промисловості, транспорту, досліджень та розробок, де Європейська комісія відіграє важливу роль. Лідери ЄС надають нового імпульсу європейській зовнішній безпеці та обороні шляхом зміцнення співпраці ЄС у цій сфері.

28 червня 2016 р. був опублікований стратегічний документ «Глобальна стратегія зовнішньої політики та політики безпеки Європейського союзу (EUGS)», який закріпив інтереси, принципи та пріоритети Європейського союзу [3]. Останні три роки ці глобальні тенденції заглибилися та стають взаємопов'язаними. Це робить європейську єдність та підтримку багатосторонності життєво важливішим, ніж будь-коли. Об'єднаний у баченні та дії, ЄС може протистояти викликам та загрозам, а також скористатися можливостями, які надає світ, що змінюється.

30 листопада 2016 року Європейська комісія представила Європейський план оборонних дій, який був спрямований на підвищення економічної ефективності витрат на оборону, розширення оборонної співпраці, розбудову сильнішої промислової бази [4]. План визначив шлях розвитку політики безпеки та оборони ЄС, конкретні дії щодо зміцнення співпраці у сфері безпеки та оборони. Спираючись на Глобальну стратегію ЄС, план реалізації фокусувався на трьох стратегічних пріоритетах: реагування на зовнішні конфлікти та кризи, нарощування потенціалу партнерів, захист ЄС та його громадян. Конкретні дії для досягнення цієї мети включали: запуск скоординованого щорічного огляду оборони (CARD) для розширення співробітництва у сфері оборони між державами-членами; створення постійного структурованого співробітництва (PESCO) для забезпечення реалізації спільних проєктів практичного

співробітництва у сфері безпеки і оборони між тими державами-членами, які бажають йти далі у цій співпраці; створення потенціалу військового планування та ведення (МРСС) для покращення структур кризового управління; посилення інструментів швидкого реагування ЄС, включаючи бойові групи. Бойові групи ЄС були створені в 2005 році і є одним із інструментів, які є у розпорядженні ЄС та використовуються для швидкого реагування на кризи і конфлікти. Це збройні сили, які можна швидко розгорнути на землі.

8 червня 2017 року Рада створила у військовому штабі ЄС підрозділ військового планування та ведення (МРСС), метою якого було підвищення здатності ЄС реагувати більш швидким, ефективним, послідовним чином та відповідати на стратегічному рівні за оперативне планування та виконання невиконавчих військових завдань Спільної політики безпеки та оборони (CSDP). Наприклад, з 2003 року ЄС запустив понад 30 місій Спільної політики безпеки та оборони. У даний час в Європі, Африці та на Близькому Сході здійснюються 10 цивільних місій та 6 військових місій/операцій. 28 травня 2018 року Рада ухвалила висновки щодо зміцнення Загальної політики безпеки і оборони (ЗПБО) та визначила дії, спрямовані на підвищення демократичного *цивільного* контролю над сектором безпеки та оборони на місцях. У ньому також визначено способи, за допомогою яких цивільні місії можуть сприяти вирішенню проблем безпеки.

Лісабонський договір передбачає, що група держав-членів може зміцнювати свою співпрацю з питань оборони шляхом створення постійної структурованої співпраці (PESCO). 22 червня 2017 року лідери ЄС розпочали постійну структуровану співпрацю для зміцнення безпеки та оборони Європи. 11 грудня 2017 року Рада ухвалила рішення про створення Постійного структурованого співробітництва (PESCO), в якому беруть участь усі країни-члени ЄС, за винятком двох країн (Данія та Мальта). Проєкти, що реалізуються у межах PESCO, охоплюють такі галузі як навчання, розвиток здібностей, оперативна готовність у сфері оборони.

25 січня 2022 року Жозеп Боррель Фонтельєс, Верховний представник Союзу із закордонних справ та політики безпеки, віце-президент Європейської комісії (HR/VP) виступив із програмною промовою щодо питань безпеки та оборони ЄС та закликав визначитися у стратегічних пріоритетах *політики національної безпеки*. На його думку, європейська безпека перебуває в небезпеці через кризу навколо Росії/України. На карту поставлено територіальну цілісність України, а також принципи європейської безпеки. Крім Росії/України, у Союзі назріває безпрецедентна кількість конфліктів біля кордонів або за їх межами: Сирія, Лівія, Сахель, Африканський Ріг тощо. ЄС характеризується агресивною конкуренцією між державами, при цьому американсько-китайська стратегічна конкуренція виступає як головна «структуруюча сила». Мігранти, вакцини, енергія, технологічні стандарти – це інструменти політичної конкуренції.

Відбувається географічне зрушення влади із заходу на схід, з атлантичного світу до індо-тихоокеанського. Коротше кажучи, перед ЄС постає поява проблем XIX ст., тобто зіткнення імперій; XX ст., тобто століття силової політики, і XXI ст., тобто перетворення взаємозалежності на зброю. При цьому ЄС має два пріоритети: дипломатію та стримування. Союзу потрібні обидва і успіх кожного залежить від іншого [5].

Найкращий шлях до більшої європейської стабільності – це нова архітектура європейської безпеки, яка б могла містити зобов'язання про нейтралітет. Нова європейська архітектура безпеки створюється за допомогою структур, які стримують агресію, припиняють таємні операції, захищають інститути громадянського суспільства та захищають верховенство права, інституції безпеки та оборони.

Загалом, найближчими роками Європейський Союз як суб'єкт міжнародної безпеки може покращувати рівень безпеки Союзу, поглиблюючи його роботу з розвідки, стратегічну культуру, оперативну сумісність, командування та управління, оборонну співпрацю, технології та кібердоступ до маршрутів та мереж. Також просувати та захищати багатосторонність, підтримувати регіональні стратегії співробітництва шляхом сприяння реформі міжнародних організацій, розвиваючи партнерські відносини з країнами та регіонами, зміцнюючи внутрішню європейську координацію.

Отже, інституційна система ЄС може гарантувати, що багатосторонність залишається ключовим організуючим принципом міжнародного порядку, може продовжувати зміцнювати спільні засади регіональної політики, сприяти стійкості та комплексному підходу в регіонах на сході та півдні, нарощувати свою здатність забезпечувати безпеку своїх громадян, захищати свої цінності, інтереси та робити внесок у міжнародний мир та безпеку.

1. Treaty of Lisbon amending the Treaty on European Union and the Treaty establishing the European Community, signed at Lisbon, 13 December 2007. *Official Journal of the European Union. An official website of the European Union*. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal>.

2. Consolidated Version of the Treaty on the Functioning of the European Union. 26.10.2012. *Official EN Journal of the European Union*. URL: <https://eur-lex.europa.eu/>

3. Shared Vision, Common Action: A Stronger Europe. A Global Strategy for the European Union's Foreign And Security Policy. June 2016. 60 p. *European Union Global Strategy*. URL: <https://eeas.europa.eu/>

4. European Defence Action Plan. Brussels, 30.11.2016. 19 p. European Commission. URL: <https://eur-lex.europa.eu/>

5. Europe in danger: what next for EU security and defence? Speech by High Representative/Vice-President Josep Borrell at the Bibliothèque Solvay. Brussels, 25/01/2022. *European Union External Action*. URL: <https://eeas.europa.eu/>